

Młoda Polska — sprawdzian z epoki

Chłopi, Wesele, poezja Tetmajera i Staffa, prądy i filozofia epoki

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

Grupa A

Suma: 28 pkt

Czas: 45 min

15 zadań · 28 punktów · 45 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Jak umiera Maciej Boryna?

- A.** na polu, gdy w malignie sieje ziemię   **B.** w kościele w czasie mszy
C. w karczmie po kłótni z synem   **D.** w więzieniu

Odpowiedź: A

Rozwiązanie: Ciężko ranny Boryna w malignie wychodzi w pole i umiera na swojej ziemi.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1)

ZAMKNIĘTE

O co toczy się bitwa chłopów z dworem?

- A.** o młyn   **B.** o las, który dziedzic sprzedał do wyrębu
C. o pastwisko przy kościele   **D.** o staw rybny

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Chłopi bronią lasu, do którego mieli prawa, przed wyrębem.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Dlaczego Jasiek gubi złoty róg?

- A.** oddaje go Żydowi za długi   **B.** róg zabiera mu Upiór
C. zasypia w karczmie   **D.** schyla się po czapkę z pawich piór

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Przywiązanie do błyskotki i prywaty okazuje się ważniejsze niż sprawa narodowa.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Co symbolizuje złota podkowa schowana przez Gospodynię?

- A. pamięć o powstaniu
- B. szczęście sprowadzone do troski o dobra materialne**
- C. zdradę magnatów
- D. wolność ojczyzny

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Gospodyni chowa podkowę do skrzyni — myśli przyziemnie.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Z czyją filozofią wiąże się postawa woli i siły w wierszu „Kowal” Leopolda Staffa?

- A. Artura Schopenhauera
- B. św. Tomasza z Akwinu
- C. Augusta Comte’a
- D. Fryderyka Nietzschego**

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Nietzsche głosił kult silnej jednostki; podmiot „Kowala” wykuwa sobie twarde, mocne serce.

Błędne odpowiedzi: pozostali filozofowie wiążą się z innymi epokami.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Jakie konwencje literackie łączy powieść Reymonta?

- A. realizm i naturalizm z elementami impresjonizmu i symbolizmu**
- B. awangardę i surrealizm
- C. klasycyzm i sentymentalizm
- D. romantyzm i fantastykę baśniową

Odpowiedź: A

Rozwiązanie: Obok realistycznego obrazu wsi są naturalistyczne sceny, impresjonistyczne opisy przyrody i symbole.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie pasują do powieści.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Którą postawę uznaje się za typową dla Młodej Polski?

- A. racjonalizm
- B. pozytywistyczny scjentyzm
- C. sarmatyzm
- D. dekadentyzm**

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Dekadentyzm — poczucie schyłku, zniechęcenie.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi dotyczą innych epok.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Wpisz Osobę Dramatu z „Wesela”, która ukazuje się bohaterowi.

1. Maryna — _____
2. Gospodarz — _____
3. Dziennikarz — _____

Odpowiedź: 1. Widmo; 2. Wernyhora; 3. Stańczyk

Rozwiązanie: Zjawy w „Weselu” odpowiadają myślom bohaterów.

Punktacja:

1. **1 pkt** — postać 1
2. **1 pkt** — postać 2
3. **1 pkt** — postać 3

Wpisz imię (i nazwisko) postaci z „Chłopów”, którą opisano.

1. _____ — najpiękniejsza dziewczyna we wsi, córka Dominikowej, młoda żona Boryny
2. _____ — stary parobek Borynów, oddany ziemi i koniom
3. _____ — syn organisty, kleryk, ostatnia fascynacja Jagny

Odpowiedź: 1. Jagna (Jagusia); 2. Kuba Socha; 3. Jasio

Rozwiązanie: Postaci powieści Reymonta.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Wpisz nazwę prądu, który opisano.

1. _____ — gwałtowne wyrażanie przeżyć wewnętrznych, krzyk, deformacja
2. _____ — poczucie schyłku epoki, zniechęcenie i przekonanie o bezsensie życia
3. _____ — styl w sztuce oparty na falistej linii i motywach roślinnych

Odpowiedź: 1. ekspresjonizm; 2. dekadentyzm; 3. secesja

Rozwiązanie: Prądy Młodej Polski.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Upiór to postać Jakuba Szeli, przywódcy rzezi galicyjskiej. — **P / F**
2. „Koniec wieku XIX” składa się z pytań, w których podmiot odrzuca kolejne postawy wobec życia. — **P / F**
3. W wierszu „Nie wierzę w nic...” podmiot marzy o nirwanie. — **P / F**
4. Hanka porzuca gospodarstwo po aresztowaniu Antka. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. P; 3. P; 4. F

Rozwiązanie: Treść lektur i wiadomości o epoce.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Przeczytaj fragment. Jaką postawę wyraża podmiot liryczny? Wskaż środek, który ją podkreśla.

*Nie wierzę w nic, nie pragnę niczego na świecie,
Wstręt mam do wszystkich czynów, drwię z wszelkich zapałów:
Posągi moich marzeń strącam z piedestałów
I zdruzgotane rzucam w niepamięci śmiecie...*
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, „Nie wierzę w nic...” (fragment)

Odpowiedź: np. Zniechęcenie, rozczarowanie i negację wszystkiego (dekadentyzm); podkreślają ją przeczenia i wyliczenie oraz metafora strącania posągów marzeń.

Rozwiązanie: 1 pkt — pierwsze pytanie; 1 pkt — drugie pytanie.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. **1 pkt** — odpowiedź na drugie pytanie

Wyjaśnij, dlaczego w „Weselu” nie dochodzi do zrywu narodowego.

Odpowiedź: np. Inteligencja i chłopci są skłóceni i bierni; Gospodarz zasypia, Jasiek gubi róg dla czapki z piór — społeczeństwo nie dorosło do czynu.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafna interpretacja; 1 pkt — odwołanie do dramatu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafna interpretacja
2. **1 pkt** — odwołanie do dramatu

Wyjaśnij, jaką wartością jest ziemia dla bohaterów „Chłopów”.

Odpowiedź: np. Ziemia wyznacza pozycję człowieka we wsi i jest sensem życia; Boryna umiera, siejąc na swoim polu, a o ziemię toczą się najostrzejsze spory rodzinne.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafna interpretacja; 1 pkt — odwołanie do powieści.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafna interpretacja
2. **1 pkt** — odwołanie do powieści

Porównaj obraz wsi w „Weselu” i w „Chłopach”. Wskaż jedno podobieństwo lub jedną różnicę i odwołaj się do obu utworów.

Odpowiedź: np. W „Weselu” wieś jest dla inteligencji modą i źródłem mitu (chłopomania), a chłopci gotowi są do walki, lecz nikt ich nie prowadzi; w „Chłopach” wieś pokazana jest od środka — jako samodzielny świat z własną hierarchią, obyczajem i rytmem pracy.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafne porównanie; 1 pkt — odwołanie do obu utworów.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafne porównanie
2. **1 pkt** — odwołanie do obu utworów

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (28 pkt)

28–26 pkt: bardzo dobry · 25–21 pkt: dobry · 20–16 pkt: dostateczny · 15–12 pkt: dopuszczający · 11–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.